

SGH

Szkoła Główna
Handlowa
w Warszawie

Prof. dr hab. Małgorzata Zaleska
Dyrektor Instytutu Bankowości SGH
Przewodnicząca Komitetu Nauk o Finansach PAN
Członek korespondent PAN

Reakcja sieci bezpieczeństwa finansowego na skutki pandemii COVID-19

Kryzysy były, są i będą!!!

W przyszłości powinniśmy być przygotowani „na wszystko”

- potrzeba zmian map ryzyka

Koronakryzys 2020+ (a kryzys 2007+)

- ✓ pierwotna przyczyna zaburzeń - pandemia (obszar pozaekonomiczny)
- ✓ możliwość przewidzenia kryzysu (łatwiejsza w odniesieniu do kryzysu 2007+ niż 2020+)
- ✓ dotknięcie w pierwszej kolejności realnej sfery gospodarki, a dopiero w kolejnej rynków finansowych (kryzys 2007+: odwrotnie)
- ✓ zainfekowanie polskiej gospodarki w sposób bezpośredni (podczas kryzysu 2007+: pośrednio)
- ✓ szybkości reakcji instytucji sieci bezpieczeństwa (szybsza w przypadku kryzysu 2020+ niż 2007+)
- ✓ kierunek oddziaływania regulacji (kryzys 2007+: doregulowanie rynków finansowych, kryzys 2020+: elementy deregulacji)

Reakcja sieci bezpieczeństwa finansowego na COVID-19

- ✓ banków centralnych (NBP)
- ✓ nadzorów nad rynkiem finansowym (UKNF):
 - Pakiet Impulsów Nadzorczych na rzecz Bezpieczeństwa i Rozwoju (PIN)
 - przesunięcie terminów (np. wdrożenia Rekomendacji S)
- ✓ systemów resolution (BFG):
 - wydłużenie docelowego terminu na spełnienie wymogu MREL
 - aktualizacja planów naprawy banków
 - wydłużenie okresu na sprzedaż Banku Nowego BFG

Banki centralne

- ✓ świat uzależnił się od banków centralnych - QE
- ✓ dotychczasowe próby wyjścia z QE zakończyły się fiaskiem
- ✓ koronakryzys przyczynił się do kolejnego rozkwitu QE
- ✓ QE standardowym instrumentem banków centralnych - koniec określania QE jako niestandardowej polityki pieniężnej

Banki centralne/Narodowy Bank Polski

QE NBP (początek: 16.03.2020)

- ✓ bez QE NBP nie byłoby możliwe finansowanie programów pomocowych
- ✓ bezprecedensowa i szybka reakcja NBP na COVID-19 nie byłaby możliwa, gdyby Polska była członkiem strefy euro - kolejny argument przeciw wstępowaniu do strefy euro
- ✓ państwo narodowe nadal pierwszą - a czasami także i ostatnią - linią obrony
- ✓ NBP na początku QE - inne banki centralne przyjmują na bilanse coraz bardziej ryzykowne instrumenty
- ✓ QE oraz „rozdmuchany” rynek rządowych papierów wartościowych zarzewiami kolejnej, światowej odłony kryzysu finansowego?
- ✓ wyzwanie z rosnącym zadłużeniem - redukcja długu przez moźnych tego świata?

Narodowy Bank Polski

Kredyt wekslowy

- ✓ czasowy instrument kryzysowy - podczas turbulencji 2007+ i 2020+
- ✓ umożliwia refinansowanie krótkoterminowych kredytów złotych udzielanych przez banki przedsiębiorstwom sektora niefinansowego
- ✓ oferowany przez banki posiadające rachunek bieżący w NBP i będące w dobrej sytuacji finansowej, w tym spełniające minimalne wymogi w zakresie płynności i adekwatności kapitałowej (nie mogą znajdować się w reżimie planu naprawy)
- ✓ bez szczegółowych wymogów w stosunku do kondycji kredytobiorców (w 2007+ były)
- ✓ przesuwa ryzyko kredytowe na bank centralny, a banki transferują je
- ✓ niskie zainteresowanie (dopompowanie środków w ramach tarcz antykryzysowych)

Narodowy Bank Polski

Zmiany stóp procentowych NBP

- obniżenie stopy rezerwy obowiązkowej z 3,5% do 0,5%
- 3-krotne obniżenie stóp procentowych NBP

Stopa procentowa	Obowiązuje od:			
	05.03.2015	18.03.2020	09.04.2020	29.05.2020
lombardowa	2,50	1,50	1,00	0,50
dyskontowa weksli	-	1,10	0,60	0,12
redyskontowa weksli	1,75	1,05	0,55	0,11
referencyjna	1,50	1,00	0,50	0,10
depozytowa	0,50	0,50	0,00	0,00

Źródło: www.nbp.pl [dostęp: 10.11.2020]

Narodowy Bank Polski

Skutki obniżenia stóp procentowych NBP

Dla banków:

- widoczne w pełni od III kwartału 2020 r.
- próby zrekompensowania wzrostem wyniku prowizyjnego - darmowe usługi bankowe przechodzą do historii?
- w ciągu pierwszych 3 miesięcy pandemii ceny usług finansowych w Polsce wzrosły o blisko 40% (w Polsce banki zarabiałały 3,5 razy więcej na odsetkach niż prowizjach, a w strefie euro - 1,6)

Dla klientów - kredytobiorców i deponentów:

- problem „zombi” - kryzysy sprzyjają zwiększaniu „zombifikacji”?

Świat uzależnił się od niskich stóp procentowych - w przyszłości mogą wzrosnąć!

Narodowy Bank Polski

Bezpieczne inwestycje

- **rośnie atrakcyjność bonów pieniężnych** (bezpieczeństwo i krótkoterminowy charakter)
 - w 2019 r. średni poziom bonów pieniężnych NBP: 78,7 mld zł
 - 13.03.2020: 61 mld zł
 - 30.04.2020: 110 mld zł
 - 02.10.2020: 185 mld zł
- **wzrasta cena złota**

na początku sierpnia 2020 r. notowania złota - pierwszy raz w historii - przełamały pułap 2000 USD za uncję
- **wzrasta wartość gotówki w obiegu**
 - w I kwartale 2020 r. wartość banknotów w obiegu wzrosła aż o ponad 30 mld zł
 - komunikat NBP - gotówka prawnym środkiem płatniczym
 - EBC rozpoczął prace nad stworzeniem cyfrowej waluty

Narodowy Bank Polski

Komunikacja

- ✓ brak określenia szczegółów polityki luzowania ilościowego przez NBP - zachowanie elastyczności
- ✓ od marca 2020 r. zawieszono konferencje prasowe odbywające się zwyczajowo po decyzyjnym posiedzeniu RPP (ostatnia odbyła się 4 marca)
- ✓ autonomia wypowiedzi członków RPP

Pytanie: na ile transparentna powinna być polityka i komunikacja banków centralnych?

Wyzwania

- ✓ wzrost znaczenia zarządzania państwem z poziomu kraju
- ✓ uzależnienie się od QE i niskich stóp procentowych
- ✓ rozkwit rynku rządowych papierów wartościowych i brak prawidłowej wyceny ich ryzyka
- ✓ postrzeganie inwestycji jako bezpiecznych
- ✓ brak rozwiązania problemu SIFIs